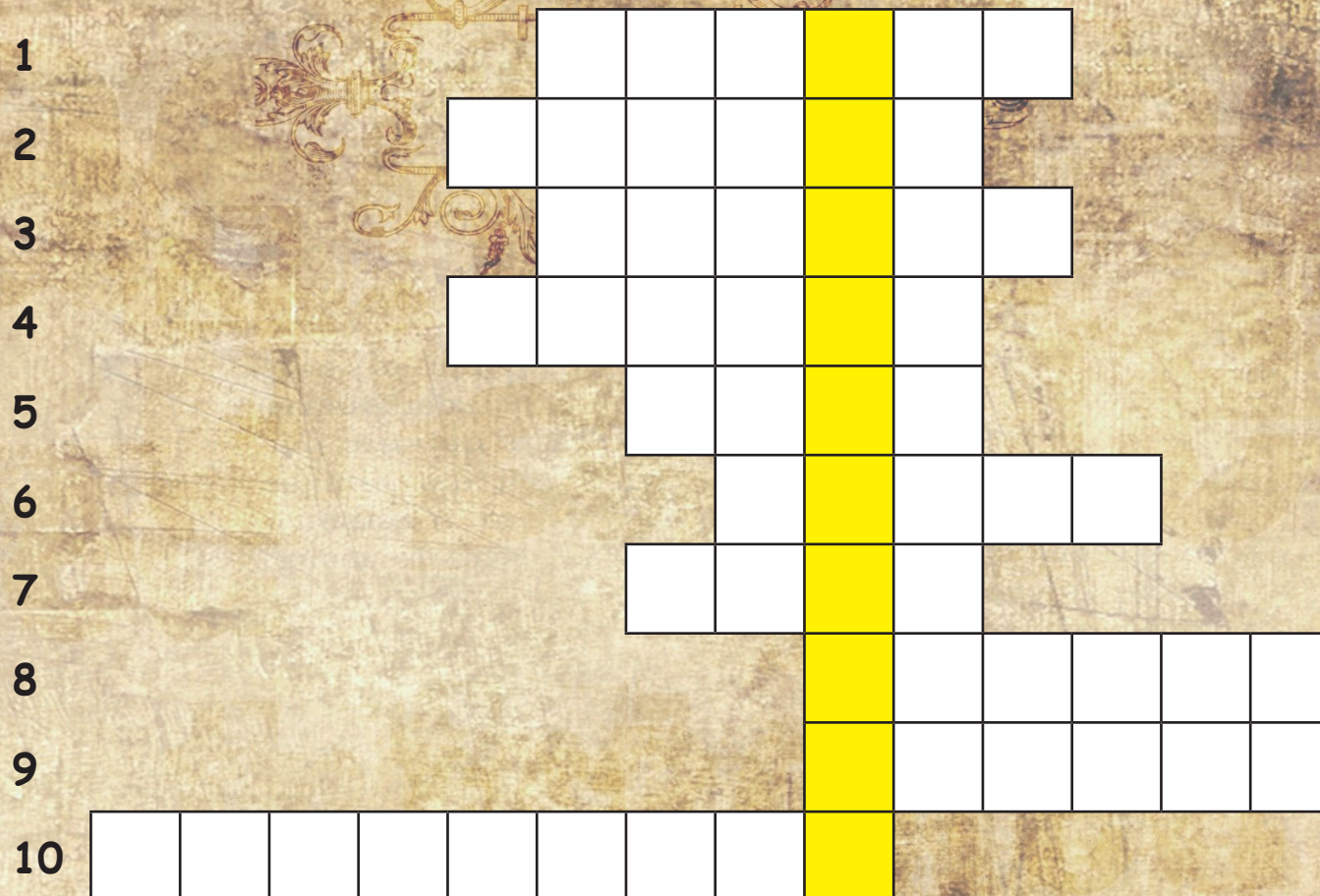

Za zámkem, tajnou fortnou a krásným parkem do Přerova

1. Jak se jmenuje had?
2. Opište poslední slovo z desky.
3. Jakou má hvězda barvu?
4. Napište, jak se jmenuje hvězda.
5. Opište druhou číslovku z letopočtu.
6. Které zvíře sedí na bráně?
7. Jak se jmenuje noční dravec?
8. Jak se jmenuje pták, kterému se říká zlodějka?
9. Opište poslední slovo.
10. Opište třetí slovo.

Výlet č. 208: Za zámek, tajnou fortanou a krásným parkem do Přerova

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Velmi lehká trasa, která vám ukáže krásné památky kolem zámku a povede vás až k řece a parku s lagunami. Výlet je možné absolvovat s kočárkem i na kole. (Cestou potkáte pouze jedny schody. Ovšem na zámeckou věž s kočárkem také nevyjedete. ☺)

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 290 km ujedete za zhruba dvě a půl hodiny. Po D1 pojedete směr Brno→Kroměříž→Přerov (centrum).

Parkování: Náměstí T. G. Masaryka. **Za hodinu zaplatíte 20 Kč. Nejbližší bezplatné parkování je na parkovišti Nábřeží PFB a Brabansko.**

Muzeum Komenského (<https://prerovmuzeum.cz>)

Celoroční otvírací doba: úterý–pátek: 8–17 hodin, sobota + neděle: 9–17 hodin

Vstupné (stálé expozice, celý zámek): 40 Kč

Zdarma: děti do šesti let, držitelé průkazu AMG a Olomouc region Card, držitelé průkazu Krajského úřadu Olomouckého kraje

WC: V muzeu v zámku pro návštěvníky, u Velké laguny a v parku Michalov.

Možnost občerstvení: V sezoně u Velké laguny a v parku. Ve městě bychom doporučili restaurace U Bukáčků, U Radnice a U Labutě.

Nejbližší další výlet od agentury Velká dobrodružství: Kroměříž, Helfštýn, Hukvaldy, Holešov, Tovačov, Olomouc, Hranická propast.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigalová.

Trasu testovaly kamarádky Karolínka a Emička z Olomouce.

Postřehy dětí:

Kája (10 let): „Mně se líbilo, jak jsme procházeli hradbami. A také velká jezera v parku.“

Emča (10 let): „Tolik dětských hřišť jsem ještě nikdy neviděla. Chtěla jsem si tady hrát celý den. A bylo mi líto toho pána, co dobře plaval a pak umřel.“

Legenda pro rodiče a popis trasy:

Milí cestovatelé,

zveme vás do města s bohatou historickou minulostí, ve kterém se nám moc líbí. Má své kouzlo. Najdete zde krásné domy, zámek a hradby s tajnou uličkou, překrásné parky a mnoho míst, kde si vaše děti mohou pohrát. Na fasádách budete hledat hady, nápisy i plastiky. Vaším úkolem bude během procházky plnit jednoduché úkoly, které vám pomůžou vylustit tajenku. Dozvíte se něco o Korvínském domu, choleře, ale také o Rybářské aleji a slavném plavci. Výlet byl zpracován ve spolupráci s Městským informačním centrem Přerov a financován z dotace Olomouckého kraje. Proto je pro vás zdarma! ☺

Dopis dětem:

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povede do města Přerov. Víte, proč se tak jmenuje? Věděli byste, co je laguna? A že je jmelí léčivé? Pojdte s námi na výlet a vše se dozvíte. ☺

Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete po správné cestě, budete se pozorně rozhlížet, číst správné texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny dnešní úkoly. Umíte-li už psát, doplňte písmenka do tajenky a pečlivě ji uschovejte.

Pokud ji po vylustění přinesete do Městského informačního centra Přerov na náměstí T.G.Masaryka, obdržíte za ni drobný dárek.

Jdeme na to:

Naše putování začíná na náměstí **T. G. Masaryka**. Utáhněte tkaničky, připravte si tužku, doplňovačku a můžete vyrazit za prvním písmenkem. Připraveni? Začínáme!

Nejprve tedy zkuste najít **Městský dům**, kde sídlí Městské informační centrum Přerov. Podívejte se na otvírací dobu. Tady si po výletu vyzvednete dáreček. ☺

Městský dům je moc hezký, že? Jedná se o architektonicky významnou budovu z roku 1897 v novorenesančním slohu. Pyšní se bohatou štukovou výzdobou a secesními prvky.

Najděte na domě hodiny a nad nimi lidský obličej. Komu z vás je podobný? Koho vám připomíná? ☺

Ukažte rukama, kolik je právě hodin, jak to vidíte na ciferníku nad sebou. Jako by vaše ručičky byly ty hodinové...

Najděte na náměstí modrý dům, který má v názvu lékárnu. Zjistěte, jak se jmenuje. Vidíte někde toho dravce? My ne. Ale vidíme reliéf paní, co nese mísu. Z mísy kouká ocásek tvora, který se v souvislosti s lékárnami objevuje dost často. Některé ho dokonce mají ve znaku. Je to nejedovatý had, se kterým se můžete klidně a beze strachu potkat kdekoli u vody. Protože ji má moc rád.

1. Jak se jmenuje had?

Kdy byla lékárna založena, nelze přesně zjistit. Při jednom z požárů města shořely všechny úřední záznamy, ve kterých to bylo napsáno. Je však jisté, že zde stávala již začátkem 17. století. Což je dost dávno. V časech bez elektřiny, zato s husity, králi, princeznami a podobně. V dobách, které už dnes nejvíc známe z pohádek a filmů. A ejhle, i v pradávnu měli v Přerově lékárnou! To by jeden ani neřekl, jak byli pokrokoví. Mezi jinými byl jejím majitelem též František Kramář, rodák z Vysoké nad Jizerou, místní starosta a příbuzný známého premiéra československé vlády Karla Kramáře. František Kramář lékárnou vedl do své smrti v roce 1866, kdy zemřel za prusko-rakouské války na cholery.

Cholera je smrtelná nemoc. Dneska už ji umíme vyléčit raz dva, ale dlouho tomu tak nebylo. Postihuje miliony lidí po celém světě. Nejčastěji se šíří v přelidněných oblastech s nevhodnými hygienickými podmínkami a nedostatkem čisté vody. Způsobuje těžké průjemy a zvracení, které mohou vést k úmrtí kvůli vážné dehydrataci, tedy odvodnění organismu. Smrt může nastat i během několika hodin.

Pokračujte kolem lékárny a vyjděte z náměstí ulicí **Mostní**. Než tam dořápete, povíme si něco o historii města.

Přerov leží na řece Bečvě. V současnosti má přibližně 43 tisíc obyvatel. První písemná zmínka o městě pochází z roku 1141. Historie Přerova je spjata s působením jednoty bratrské a šlechtickými rody Pernštejnů a Žerotínů. Kde, jak a proč vznikl název původní trhové osady Přerov, o tom se dodnes přou nejen historici. Odborníci přesto jedno vysvětlení uznávají. Vychází z toho, že byl na místě Přerova původně močál. Podle historiků tedy výraz Přerov znamená něco jako příkop přes močál.

Vidíte tady někde močál? My ne! Což je dobře, alespoň se nám nenamočí botky. ☺ Natož aby nás močál vtáhl do svých černých hlubin celé. I se svačinou a čepicí!

V moravské topografii Řehoře Volného z roku 1835 je uvedena jiná pověst. Podle ní se v šerém dávnověku rozhodl jeden urozený Slovan, že přerube – což znamená pokácí nebo proseká – prales mezi řekami Oslavou a Odrou. Když se dostal k řece Bečvě, založil zde město, které nazval *Přerub*. A z *Přerubu* vznikl Přerov. Co připomíná název Přerov vám? Nám opepřené vepřové! ☺

Z **Mostní** odbočíte asi po 100 metrech doprava do ulice **Pivovarská**, která vás doveče na Horní náměstí, kde se nachází historické centrum.

Cestou potkáte napravo krásný secesní okrový dům, ve kterém můžete v Přerově – světe, div se! – navštívit i New York. Lépe řečeno jeden jeho obvod, velikánskou čtvrt, která má asi dva a půl milionu obyvatel. V Přerově jich jistě bude méně... Kdo už ví, jak se newyorská čtvrt jmenuje? ☺

Než odbočíte prudce doprava na Horní náměstí, vyhledejte dům, který má z části odkrytou zeď, takže jsou vidět kameny, z nichž je postavena. A že jsou hodně staré!

U domu je deska. Tak si ji přečtěte, pokud to dokážete. ☺

Píše se na ní o škole, která zde stávala. Učili se v ní a později také vyučovali dva báječní kantoři, na které v dnešním vyprávění ještě narazíme.

2. Opište poslední slovo z desky.

Který je váš oblíbený pan učitel nebo paní učitelka? My „fossilníci“ vzpomínáme na ty nejmilejší celý život. ☺ Je to tak, rodiče?

Stojíte na nejkrásnějším náměstí ve městě. Je úžasné!

Vidíte ta podloubí? A zámeckou věž?

Nalézáte se v nejstarší části Přerova, takže zde můžete vidět hradby a také zachovalé renesanční měšťanské domy. Nejprve se pojdme podívat na domy.

Nejvzácnější je tzv. **Korvinský dům** s číslem 31, u něhož se zachoval renesanční portál z roku 1570. Najdete ho? Přečtete na portálu něco?

Podle pověsti se v tomto domě setkal český král Jiří z Poděbrad se svým zetěm a dlouholetým nepřítelem uherským králem Matyášem Korvínem. Jestli k tomuto setkání opravdu došlo, se zatím nezjistilo. Domu se však dodnes říká Korvinský.

Když se pořádně podíváte na štukovou výzdobu kolem oken, zjistíte, že i tady nám to občas zasyčí... Které zvířátko na ní vidíte? Malá nápověda: Už jsme se s ním dnes setkali.

Máme tady nějakého Jiříka? A je také z Poděbrad? ☺

Jiříku, buď tak hodný a odveď nás na zámek. Půjdeme se nejprve podívat do příkopu pod ním, který panské sídlo chrání před nezvanými hosty.

Přerovský zámek byl vybudován na místě původně dřevěného, později kamenného hradu. Ten byl však zpuštěn za husitských válek. V pozdně gotický zámek ho přestavěl patrně Vilém z Pernštejna. Za třicetileté války byl už pro změnu renesančně přestavěný zámek napaden Švédy a Valachy, ale zůstal neponičen. Dnes v něm sídlí regionální **Muzeum Komenského**. V prostorách sídla najdete patnáct stálých expozic. Mezi nejzajímavější a nejnavštěvovanější patří čtyři dobové rekonstrukce školních tříd. To by vás, děti, mohlo zajímat! ☺

Dále zde najdete stálé expozice *Mineralogie, Entomologie, Národopis Hané a Záhoří, Tajemství tónu zvonů, Archeologie Přerovska, Blahoslav, Komenský a Přerov* a řadu dalších. Je jich zde opravdu patnáct, takže se klidně můžete do Přerova vracet. Vždycky tu bude na co koukat. Co měl Jan Amos společného s Přerovem, si povíme, až budeme u řeky Bečvy.

Projděte pod zámekem kolem galerie až dozadu do zahrady. Dominantou sídla je zámecká věž s vyhlídkou, kterou právě odsud dobře uvidíte.

Současná věž byla za dobu své existence několikrát upravována. Do dnešní podoby byla dostavěna v letech 1997 až 1998. Nabízí návštěvníkům úchvatný výhled na město Přerov a jeho okolí z výšky 43 metrů. K místu vyhlídky ve věži vede točité schodiště se 72 schody. Uf! Mezi čtyřmi okny umožňujícími výhled do čtyř světových stran je umístěno deset vedut zobrazujících různé podoby zámku.

Z věže dohlédnete až do městského parku **Michalov**, kam se dnes také podíváme a kde se vám bude moc líbit. ☺ Spočítejte, kolik nosných kamenů nese balkon nad vámi? Je tady někdo, komu je tolik let? Jakou číslovku byste museli přičíst, abyste se dostali až ke svému věku?

(Kdyby byl počet pilířů tak vysoký jako věk autorky tohoto textu, tak by tady nebyl jeden balkon, ale dlouhý panelák s mnoha a mnoha balkony. ☺)

Až budete ze zámku vycházet branou na náměstí, zkuste nalevo najít sochu s nápisem *DONNA CON VELO*.

Víte, co to znamená? Mrkněte na sochu a zkuste si tipnout.

Je to žena se závojem. ☺

Nyní procházíme náměstím. A to tak, že máme zámek po pravé ruce.

Socha svatého Rocha vedle zámku zde byla vztyčena v roce 1717 na paměť morové epidemie, která město postihla od července 1715 do února 1716.

Fujtajbl, ještěže je mor už pryč!

Ale zpátky k Rochovi. Svatý Roch je francouzský světec uctíváný právě jako patron ochrany proti moru. Bývá znázorňován jako mladý zarostlý muž v poutnickém oděvu s vykasanou kutnou a kloboukem.

Kdo by se chtěl jmenovat Roch? Ne, hroch, Honzíku, Roch! ☺

A jaké je dívčí jméno od Rocha? Možná Roška... ☺

Najděte na soše hvězdu.

3. Jakou má hvězda barvu?

Vidíte zvírátko u Rochových nohou? Nepřipomíná vám mopslíka nebo buldočka? ☺

Kousek od Rocha najdete v uličce pod náměstím **kostel sv. Jiří**. Byl postaven na hradbách na místě původního románského kostelíka. Jedná se patrně o nejstarší dochovanou církevní stavbu v Přerově. Pochází totiž z 11. století! To je tedy setsakramentsky dávno. Při požáru v roce 1868 byl však kostelík téměř zničen.

Kdo chce, může mrknout dovnitř.

Kdo ne, jde hledat budovu, kde sídlí Magistrát města Přerova. Poznáte ho mimo jiné podle městského znaku, který visí nahoře vedle skleněných dveří. Copak na něm je?

Kdy získalo město znak, není známo. Na původním ale byly jen věže, později k nim přibyla zubří hlava. Turova morda souvisí s rodem pánů z Pernštejna, kteří v Přerově vládli od roku 1475. Nozdrami zuba je ve znaku protažena točená houžev.

Víte, co je houžev? Ohebný proutek nebo zkroucené slabší ohebné dřevo k vázání nebo upevnění. Takový pevnější dřevěný provaz...

Máte někde kolem sebe nějakou houžev? Tak za ni zatáhněte. Drží? ☺

Jak se zubr dostal do erbu Pernštejnů? Jedna z pověstí uvádí, že nedaleko Brna žil prý v dávných časech chudý uhlíř Vojtěch. Jednou se vracel domů... A co vidí! Vyvrácené dveře, ve světnici obrovský nepořádek a vybavení rozlámané na kusy. Zlostně všechno uklidil a ráno se vrátil k milířům. Večer ho ale čekala tatáž spoušť. Uhlíř se rozzlobil. Příštího dne se ukryl v houští a vyčkával. Najednou se ozval praskot větví a na paseku se přihnal obrovský černý zubr. Uhlíř se udělalo rudo před očima a vyrazil za ním. U chaloupky se zubr otočil, ale Vojtěch neuhnul, popadl zvíře za rohy a stál jako vrostlý do země. Najednou z lesa vyletěl čížek a rozezpíval se: „Houž-

ví, houž-ví, houž-ví.“ *Vojtěch se zasmál, levačkou sáhl do křoví, větvíčky stočil do houžve a tu protáhl zubrovi chrčpím. Zvíře bylo najednou jako beránek a nechalo se vést až do Brna. Vládce uhlíře vyzval, aby se zvířetem naložil, jak uzná za vhodné. Ten se rozmáchl, udeřil bestii pěstí do hlavy a obrovský černý kolos se bez vlády skácel k zemi. Za svou sílu a statečnost byl Vojtěch odměněn rytířským titulem a erbem s černou zubří hlavou s houžví v nozdrách na stříbrném poli.*

Uhlíř Vojtěch musel mít sílu jako nikdo! Zabít zubra pěstí! Zubr je totiž evropský bizon, tur. Samci mívají na délku skoro tři metry, na výšku asi dva a vážit mohou i něco k tuně. Prostě spousta masa jednou ranou. Proto také zubří v Evropě málem úplně vyhynuli. Dnes jich u nás běhá jen něco málo přes stovku a jsou pod přísným dohledem.

Jak je možné, že někdo takový kolos utáhl na větvíčku? Pardon, na houžví? Zkuste si představit, že máte propojené nosní dírky. A někdo vám jimi něco protáhne. Třeba provázek. Zaváže ho do oka a táhne. Vsadte se, že byste za ním také šli jako beránci. Jinak by vám provázek natrhl nozdry. A to bolí. I zubry.

Na Horním náměstí minete památník Jana Blahoslava, přerovského rodáka, spisovatele, teologa, historika a biskupa. Je dílem slavného sochaře Františka Bílka.

Ještě než opustíme náměstí, najdete růžový dům, na kterém je ukryta jedna hvězda. Poradíme, že je to samé centrum naší sluneční soustavy. Našli jste? Výborně!

4. Napište, jak se jmenuje hvězda.

Ted' se vám to bude líbit. Jdeme hledat skoro tajný malý průchod v hradbách – **fortnu**. Spojuje Horní náměstí a nábreží řeky Bečvy a najdete ji za mříží v modrém domě vedle domu č. p. 19. Užijte si dobrodružství a sejďte se pod hradbami u vládce moří.

Víte, co znamená slovo *fortna*? V podstatě malá brána, tedy branka. Prý se tak rovněž říkalo vstupu pro kata. Na veřejné prostranství – třeba na náměstí – směl vstoupit jen fortnou. Počestní lidé se takové katovské fortně vyhýbali. Přerovská fortna je ale mírumilovná, laskavá, malebná... Je to vstup do města pro pěší poutníky, kteří nechtějí uskakovat před povozy, vozy a koňskými kopyty. Pojízdní se totiž mohli do města i z něj dostat jen hlavními městskými branami v hradbách. Takže v nich bývalo docela živo. Také byly přísněji střeženy, takže když se chtěl někdo z Přerova nenápadně vykrást nebo do něj naopak skoro neviděn vstoupit, použil fortnu. Vstupní branka, kterou teď jistě obdivujete, byla vystavěna za Pernštejnů na přelomu 15. a 16. století jako součást městského opevnění.

Moc by nás zajímalo, jestli fortnou někdy zaběhne k vodě Neptun – římský mytologický vládce moří. Stojí přece kousek od ní. Bečva sice není oceán, slaná není ani omylem, ale voda jako voda. Třeba by si v ní svým trojzubcem i nějakou tu ryбку ulovil... ☺ Ale asi ne, je na to příliš sošný, kamenný a starý. Pamatuje ještě barokní časy, takže už nejspíš oslavil dvousté narozeniny.

Socha byla opakovaně restaurována po útociích vandalů. Pro svou uměleckou hodnotu je zapsána mezi kulturní památky. Kolik rybek na ní vidíte?

Hned za sochou odbočíte doprava a vejdete do aleje, kterou vede i cyklostezka Bečva. Řeku zatím nepřecházíte. Půjдете po cyklostezce podél Bečvy. Po pravé straně minete Městský rybník, a pak už vidíte lávku, po které budete přecházet!

Než se tak stane, můžeme si říci něco o Janu Amosu Komenském. Víte, jak se mu říká? Učitel...

Učitel národů! ☺

Tento celosvětově známý filozof, teolog a pedagog je neodmyslitelně spjat právě s městem Přerov. Mladý Jan zde získal vzdělání na vyšší latinské bratrské škole. V době svého působení v Přerově byl vysvěcen knězem a později pověřen řízením bratrského sboru ve Fulneku. (Tam jeho stopy sledujeme v jiném výletě s tajemkou.) Byl tak nucen rozloučit se s Přerovem. Zprávy o dalších návštěvách Komenského v jeho milovaném městě se bohužel nedochovaly. I tak byla v Přerově roku 1874 slavnostně odhalena první socha Komenského a v roce 1888 zde vzniklo první Muzeum Komenského na světě.

A kdepak to muzeum sídlí? Už jsme u něj dnes byli... ☺

Na cyklostezce se držte napravo. Poznáte stromy, které stezku lemují? My ne, protože je únor a lístečky nejsou.

☺ Tak nám, až vyrostou, napište na veldo@veldo.cz, ať víme.

Všimli jste si, co je v korunách stromů? Je to jmelí!

Zdálky vypadá jako ptačí hnízdo, a i v zimě je stále krásně zelené. Jmelí není jen jedním ze symbolů Vánoc a věčné zeleně, je to také účinná léčivka. Má vliv na srdce, krevní tlak i aterosklerózu.

Jmelí bílé roste v korunách listnatých i jehličnatých stromů, kterým odebírá vodu a minerály. Ostatní živiny si dokáže vytvořit samo díky vlastní fotosyntéze. Jeho zelené větévky rostou do tvaru koule, která může mít průměr až metr. Jmelí je vázané na „svůj“ strom. Když jeho hostitel uschne, uschne také. Žijí a umírají spolu. Současný

výzkum dokázal, že nejvíce prospěšných látek je ukryto v listcích. Za nejkvalitnější jmelí je považováno to, které roste na jabloních, hlohu a dubu. Ale pozor, děti, bílé kuličky jmelí nejezte. Jsou totiž jedovaté!

Už vidíte most? Najděte před ním ceduli, která vypráví o Rybářské aleji.

Alej rostoucí na ochranné hrázi mezi řekou Bečvou a městským rybníkem, po které jdete, se dále vine proti proudu po levém břehu řeky až k nemocnici. Celkově je dlouhá 1250 m. Již 100 let je známou součástí Přerova. Původní stromy vysadilo město na základě povolení Zemského výboru Markrabství Moravského z roku 1914. Alej se umístila na 1. místě v celostátní soutěži *Alej roku*, pořádané českou neziskovou organizací Arnika. Zjistěte z tabulky, kdy se to stalo.

5. Opište druhou číslovku z letopočtu.

Za mostem hned odbočíte doprava. Ocitáte se v krásné přírodě!

A také jsou zde laguny! K té Velké se právě teď jdeme podívat. Můžete si tam zahrát discgolf a chvíli si odpočinout. Dostanete se k ní tak, že půjdete ještě chvíli po pěšince kolem řeky a pak po směrovkách odbočíte doleva.

Vítá vás dřevěná brána.

6. Které zvíře sedí na bráně?

Vstupte dál!

Zkuste najít chaloupku na muří nožce. Pamatujete si, z které pohádky ji můžete znát? Napovíme, že je ruská...

Když Ivan přijde k podivné chaloupce na kuří nožce, vůbec se mu nelíbí, kam má chalupa vchod. A tak zvolá: „Chaloupko, chaloupko, tak je mi vhod, otoč se, ať je ke mně tvůj vchod!“

V chaloupce ale bydlí Baba Jaga, která začne Ivanovi vzdorovat. Ta zvolá: „K lesu vchod, k Ivanovi zády!“

A Ivan opakovaně zavolá: „K lesu zády, ke mně vchodem!“

Tatínkové spíše než chaloupku jistě zaznamenali nápis: DNES JE KRÁSNÝ DEN, PROČ HO NEVIDĚT DVAKRÁT. Nás ale výzva ke zdvojenému vidění, jehož lze dosáhnout konzumací zdraví škodlivých omamných moků, nechává lhostejnými. Nás láká laguna. A tak k ní nezadržitelně míříme. ☺

Víte, co je laguna?

Většinou mělká přírodní nádrž stojaté vody. Obvykle mořské. Od hlubšího moře lagunu oddělují korálový útes nebo písčiny. Prostě si představte něco jako brouzdaliště na koupáku, ovšem ve větším. Co ale dělá laguna v Přerově, kde není po moři ani památky? I když... Tahle laguna je spíše takové jezírko. ☺ A jako skoro všechno v Přerově: Náramně povedené!

Samotné slovo *laguna* k nám přišlo nejspíše z italských Benátek, které v podstatě celé stojí právě ve středu jedné takové pořádné laguny. Doslova a do písmene na vodě. Znáte italské Benátky? To je krásné město...

Samozřejmě mimo sezonu, jinak je tam hrozně přelidněno. A mimo záplavy. To je tam zase dost mokro. ☺ Ať tam ale pojedete kdykoli, pozor na holuby. Ať si neodvezete zelenkavý suvenýrek. V Přerově však nic z toho nehrozí, tak radši jezděte sem.

Projdete kolem laguny a vystoupáte k další bráně, kde najdete další zvířátko. Můžete mu zamávat. U skateparku odbočíte doleva. Za chvíli nalevo minete také Malou lagunu a bikros.

Ještě by tady mohla být Modrá Laguna s Brooke Schieldsovou... ☺ Vzpomínáte si, rodiče, na známý film z roku 1980?

Dorazili jste k ornitologické stanici. Ta přerovská je velmi významná. Možná nejvýznamnější ze všech ptačích stanic nejen na Moravě, ale i v Čechách a na Slovensku. Její historie sahá až do roku 1932. Výstavba byla dokončena v roce 1938, tedy před 2. světovou válkou. V okolí byly vysázeny keře a stromy, vyhloubeny rybníčky a postaveno 24 klecí a 18 voliér. V dnešní době je specializovaným přírodovědným oddělením Muzea Komenského. Je tu umístěna největší expozice ptáků ve střední Evropě. V současnosti (rok 2022) zde ovšem probíhá rekonstrukce, takže jsou veřejnosti přístupné jen venkovní voliéry. I tak to je zážitek. Kdy jste naposledy viděli zblízka divokého ptáka?

Na otevření nové ornitologické stanice si budeme muset počkat do roku 2023. Ale to je vlastně za chvíli.

Věděli byste, jak se jmenuje známý noční dravý pták? Napovíme, že třeba pomáhal krtečkovi, který sháněl pro myšku léčivou bylinku, když byla nemocná.

7. Jak se jmenuje noční dravec?

Některé druhy těchto dravců vidí hraboše až na 800 metrů daleko. Mohou otáčet krkem o 270 stupňů. Polykají svou kořist celou. Doslova i s „chlupama“. Kůži, kosti, zoubky, všechno. A každý rok sní až 1000 myší. Kdo má hlad? Kdo by si dal k obědu hraboše? My ne, my raději žabku nebo hlemýžď. ☺

Od ornitologické stanice se vydáte rovně. Že jdete dobře, poznáte podle toho, že potkáte nalevo za plotem plastiku Élektry. Divné jméno, že? Takové jakoby z fyziky. ☺

S elektřinou tahle krásná dáma ale nemá vůbec nic společného. ☺

Élektra byla podle pověsti mykénská princezna, dcera jednoho z nejslavnějších řeckých hrdinů trojské války – krále Agamemnóna. Ale o tom si budeme povídat zase někdy jindy, až budeme psát výlet s tajemkou třeba na poloostrově Peloponés. ☺

Pomalů se zase vracíte k řece. Ale před parkovištěm znovu odbočíte doprava do známého krásného parku. Je zde tolik dětských hřišť, až se vám z nich zatočí hlava jako na kolotoči! ☺

Park Michalov byl založen v roce 1904 přeměnou bývalého lesa. Nevznikl jen tak živelně, jak se komu zrovna zlíbilo, nýbrž podle plánů významného zahradního architekta Františka Thomayera. Jde o nejstarší a nejrozsáhlejší okrasný sad města. V roce 2017 prošel velkou revitalizací. Najdete zde pestré květinové záhony, bezvadně zastřižené trávníky, fontány i pečlivě umetené chodníčky.

Parkem prochází **naučná stezka Přerovským luhem** a byl také prohlášen významnou mykologickou lokalitou. Houby tu sledují mykologové z nedaleké stanice, kteří zde zaznamenali výskyt několika unikátních druhů. Po houbičkách můžete koukat, ale nesbírejte je prosím.

Naučná stezka, na kterou jste dnes už také několikrát narazili, na dvanácti kilometrech lesních pěšin, chodníků a polních cest provází návštěvníky ekosystémy podél řeky Bečvy a upozorňuje na místní zajímavosti. Celkem osmnáct tabulí umožní nahlédnout do dávné historie i současnosti města Přerova, poodhalí složité zákonitosti vývoje lužní krajiny, představí stovky původních organismů.

Naše pěšinka vás zavede až k fontáně, u které se po obloučkové pěšince vydejte doleva.

Zkuste nyní na jedné z vedlejších cestiček v parku najít Otesánka. Nebojte se, nenarazíte na nenasytného dřevěného synka ze známé pohádky. Jde o mohutný starý uschlý dub, přesněji jen jeho kmen. Studenti tovačovské rezbářské školy ho otesali do dnešní podoby. Vyřezali do něj zvířátka a rostliny, které jsou v tomto jedinečném parku doma. Přerováci potom uspořádali anketu, jak se bude vyřezávaný strom jmenovat. Zvítězil Otesánek.

Momentálně si v parku hoví vleže. Kořeny uschlého dubu už totiž ztrácely sílu udržet kmen vztyčený. Hrozilo, že by třeba za větrné bouře mohl spadnout a poškodit se. Tak teď polehává na postýlce ze špalků.

Jednomu z ptáků, kteří jsou do kmene vyřezaní, se ke jménu přidává přídomek ZLODĚJKA. Správné „příjmení“ opeřence sice zní *obecná*, jenže... Tenhle pták prý náramně miluje všechno lesklé, třpytivé. A nedá mu to, aby si tu krásu neodnesl. Občas tak neodolá a „ukradne“ odložený prstýnek, náramek a podobně. Ne nadarmo se o člověku, který má zálibu v cizích věcech, říká, že: Krade jako

8. Jak se jmenuje pták, kterému se říká zlodějka?

Ted' už pokračujte po hlavní cestě od kašny rovně a vyjdete z parku ven.

Z ulice **Máchova** míříte zpátky do **Bezručovy**. Právě v Máchově ulici jsou krásné staré domy. Najděte okrový na pravé straně. Má korouhvičku a sluneční hodiny, také krásné štukování a nápis *Pod vlastním...*

9. Opište poslední slovo.

A jste u vody! Kdo si vzpomene, jak se jmenuje řeka?

Na místě bývalé plovárny, která je zatravněná, se nachází parčík. Najdete zde také maják s hodinami a další dětské hřiště. Kolikáté to už dnes je?

Podél řeky jdete nyní směrem doprava až k lávce přes **Strhanec**, což byl kdysi mlýnský náhon. Mlýn zde už žádný neklape. Znáte nějakou pohádku, ve které vystupuje mlynář? Co třeba *Princezna ze...* Kdo ví?

Než ovšem dojdete na lávku, otevřete si zelenou branku a sejdete na nábreží k řece. Čeká vás zde poslední dnešní písnička do doplňovačky.

Pod lávkou (na cípu) najdete pamětní desku Františka Venclovského.

Tento známý otužilce a plavec proslul především tím, že na druhý pokus s časem 15 hodin a 26 minut jako první Čech přeplaval 30. července 1971 kanál La Manche. Život osobnosti, která si získala respekt dálkovým plaváním, skončil právě v řece, která nás provází celým dnešním výletem. Venclovský se naposledy vrhl do ledové vody Bečvy v roce 1996. Když vylezl na břeh, celé tělo mu ztuhlo. Skončil v nemocnici, kde mu lékaři

zjistili krevní sraženinu, která vznikla právě podchlazením. Tepna k tenkému střevu byla uzavřena a den po operaci František Venclovský zemřel. ☹

Podívejte se na pamětní desku.

10. Opište třetí slovo.

Nyní tedy vzhůru přes řeku. Plavat raději nebudeme, přes **Tyršův most** to bude bezpečnější. Najdete na něm sochu zubra s kruhem v nozdách. Ano, je to stejný zubr jako v městském znaku. Tury mají zjevně v Přerově rádi. Dále je zde socha ptáka z bronzu a tři stromy z betonu. Co se vám nejvíce líbí? Nám zubr! ☺

Jste téměř u konce dnešního výletu. Ulice **Mostní** vás za pár minut odvede na začátek trasy k informačnímu centru.

Pokud se podíváte na doplňovačku, zjistíte, že máte vylušťeno. Tajenku jste už asi začali tušit, když jste si četli cedulku u Bečvy. ☺

Ted' už jen stačí vyzvednout si dáreček v Městském informačním centru Přerov na náměstí. Za dáreček hezky poděkujte, protože právě díky milým pracovníkům, a především pracovnícím informačního centra tento výlet vznikl. My děkujeme také a přejeme šťastnou cestu domů! ☺

Na závěr pro vás máme jednu místní hastrmanskou pověst, kterou jsme si půjčili z městského webu. ☺

Dokud betonování, regulování a vůbec všechno to lidské kejklování s vodou nevyhnalo z našich řek vodníky, mohli jste i v Přerově potkat jednoho z té hastrmanské živnosti. Vlastně hned dva.

Jeden byl učiněné dobračisko. Sedával na břehu u kapličky, ale ještě raději u dřevěného mostu, který tenkrát přes Bečvu vedl, a spokojeně bafal ze své fajfčky. Za porci tabáku dokonce rybářům naháněl ryby a pomáhal formánům, když jim kolo vozu uvízlo v nějaké škvíře, o které na starém mostě nebyla nouze. Rozzlobil se, jenom když nějaký forman na jeho zaslouženou odměnu zapomněl a tabáček mu nepřinesl. To potom několik dní nevylezl z vody na břeh a po lidech, kteří šli okolo, roztrpčeně házel bláto a mokrou trávu.

Zato ten druhý, to bylo pěkné kvítko. Lidí se spíš stranil a držel se víc v Žebračce, na Strhanci. Když už ale na nějakého člověka narazil, neváhal ho pořádně postrašit. I dcerka hodináře, který se v Přerově staral o věžní hodiny, se prý s tímhle hastrmanem setkala. Jednoho dne okopávala s otcem brambory na mýtině v Žebračce, kde měli od obce políčko k užívání. Otec se pak vrátil do Přerova, kde musel natáhnout hodiny, a ona zůstala v Žebračce sama. Zdržela se při práci až do klekání. Vtom nedaleko v křovinách uslyšela nějaké čvachtání. Jako by se tam plácala kačena, ale hooooočně velká. Hned si samozřejmě vzpomněla na hastrmana. Na nic nečekala, popadla motyku a utíkala domů. Celou cestu Žebračkou ji pronásledovaly strašidelné zvuky. Chvilí z jedné strany divné čvachtání jako od kachny, hned zas z druhé strany jako by dupal nějaký chlap. A k dovršení všeho na konci cesty – kde se vzal, tu se vzal – na vyvráceném dubu sedí sám hastrman a zle se na ni šklebí. Dcerka se notně lekla, když ho uviděla. Naštěstí neztratila ani hlas, ani duchapřítomnost a dala hastrmanovi pěkné křesťanské pozdravení.

„Čert tě sper!“ zaskřehotal hastrman, protože tím pozdravením nad ní ztratil moc, a zmizel v křoví. Děvče doběhlo domů celé určené a propocené. Pár dní si z toho poleželo. Ale hastrmana v Žebračce už pak naštěstí nikdy nepotkalo.

Tip na další výlet v Přerově

Pokud máte ještě síly a baví vás pravěk, doporučujeme navštívit krásnou naučnou stezku **Předmostím až do pravěku**. Stezka začíná na sídlišti v Předmostí (cca 2 km od startu našeho výletu) u plastiky *Sonda do pravěku* (asi 50 m od hřbitova, v blízkosti parkoviště a zastávky MHD). Nejvyšším bodem stezky je Čekyňský kopec (305 m n. m.). Celkové převýšení je asi 85 m a délka trasy 8,2 km lehkým terénem. Je značena modrobílými značkami a vhodná pro pěší. Schůdná je lépe za suchého počasí. V Předmostí se během asi tříhodinové vycházky rozmanitým terénem dozvíte o pravěké i novodobé historii území především z informačních tabulí na jednotlivých zastaveních. Kosterní nálezy a paleolitické artefakty jsou k vidění pouze na počátku a na konci putování (**Památník lovců mamutů** a **Malé školní muzeum**).

V textu byly mimo jiné použity informace z webu: <https://www.prerov.eu>, za které moc děkujeme.

Tento materiál, mapa i tajenka vznikly za finanční spolupráce Olomouckého kraje.